

Innst. 276 L

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 102 L (2012–2013)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (samleproposisjon)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

I proposisjonen fremmes det endringer i følgende lover:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd
- lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)
- lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser
- lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester
- lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering
- lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere

Noen av forslagene er nødvendige tilpasninger til ny fleksibel alderspensjon fra folketrygden, mens andre er tekniske opprettinger.

Det vises til proposisjonens kapittel 8 hvor det redegjøres nærmere for merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget.

1.2 Endringer i folketrygdloven

1.2.1 Forslag

Forslag til endringene i folketrygdloven gjelder:

- Oppheving av § 4-24 annet ledd bokstav b og § 4-25 første ledd bokstav b om samordning av dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Det er etter dagens regelverk ikke mulig å samtidig fylle vilkårene for dagpenger og arbeidsavklaringspenger.
- Oppheving av bestemmelse i § 15-14 om at overgangsstønad til enslig far eller mor faller bort dersom stønadmottakeren får alderspensjon fra folketrygden. Det er lite praktisk at enslig mor eller far fyller vilkårene for rett til overgangsstønad samtidig som de vil kunne ta ut alderspensjon fra folketrygden. Forslaget er dessuten i tråd med at bestemmelsene om samordning mot alderspensjon er opphevet for dagpenger og arbeidsavklaringspenger.
- Tilføyelse av bestemmelse i § 19-17 som medfører at gifte alderspensjonister som har gitt avkall på alderspensjonen, for at pensjonistparet samlet sett skal få høyere ytelse, ikke skal kunne «spare opp» pensjon i de årene vedkommende har gitt avkall på pensjonen. Endringsforslaget er en nødvendig tilpasning til de nye reglene om fleksibel alderspensjon fra 2011 og innebærer i realiteten en videreføring av bestemmelsene fra før 2011.
- Endring i § 20-20 om garanti for opptjente rettigheter slik at det ved beregning av garantitillegg til personer som tar ut pensjon etter 67 år benyttes sivilstand på uttakstidspunktet og ikke sivilstanden ved fylte 67 år som i dag. Endringsforslaget innebærer en administrativ forenkling.

1.2.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at alle endringsforslagene trer i kraft straks.

- Oppheving av regel om samordning mellom dagpenger og arbeidsavklaringspenger – folketrygdloven § 4-24 og § 4-25
- Oppheving av regel om samordning mellom stønad til enslig mor/far og alderspensjon – folketrygdloven § 15-14
- Beregning av alderspensjon etter en periode med stans i pensjonen fordi det er gitt avkall på rett til alderspensjon etter § 19-17

Endringsforslagene har ingen særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser.

- Endringsforslaget vedrørende beregning av alderspensjon etter en periode med stans i pensjonen fordi det er gitt avkall på rett til alderspensjon etter § 19-17

Endringsforslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

- Sivilstand ved beregning av garantitillegg etter § 20-20

Garantibestemmelsen i folketrygdloven § 20-20 er foreløpig ikke implementert i arbeids- og velferdsstatens pensjonsløsning. Beregninger fra Arbeids- og velferdsdirektoratet viser at endringen anslagsvis vil bety en innsparing i utviklingskostnader fra to til fire mill. kroner. De administrative engangskostnadene (brev, søknadsskjemaer osv.) utenom rene utviklingskostnader vil bli inntil 10 mill. kroner lavere. I tillegg er de årlige administrative merutgiftene anslått til å bli inntil 1,5 mill. kroner lavere.

1.3 Endringer i lov om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre)

1.3.1 Forslag

Forslag til endringene i lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre), jf. Prop. 130 L (2010–2011) gjelder tekniske opprettinger i enkelte bestemmelser under kapitlene 3, 12, 19 og 20.

Det vises til proposisjonens kapittel 3 hvor det er nærmere redegjort for de lovtekniske opprettingene.

1.3.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at lovendringene trer i kraft straks. Endringene i endringsloven har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.4 Endringer i lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser

1.4.1 Forslag

Forslag til endringene i samordningsloven gjelder:

- Oppheving av § 24 nr. 3 siste punktum om at enke- og enkemannspensjon til en fraskilt enke eller enkemann som ikke har rett til gjenlevendepensjon fra folketrygden skal samordnes mellom 62 og 67 år. Bestemmelsen fremstår i dag som urimelig.
- Oppretting av en feilhenviing i § 24 nr. 5 av henviingen til folketrygdloven § 19-14.

1.4.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

- Oppheving av § 24 nr. 3 siste punktum

Det forutsettes at leverandørene av offentlig tjenstepensjon gjennomfører nødvendige administrative forberedelser før endringen iverksettes. Da det foreløpig ikke er klart når dette arbeidet vil være slutført, foreslås det at opphevelsen trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Forslaget omfatter få personer, og vil derfor ha ubetydelige økonomiske og administrative konsekvenser.

- Oppretting av feilhenviing i § 24 nr. 5

Det foreslås at bestemmelsen trer i kraft straks. Forslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.5 Endring i lov om arbeidsmarkedstjenester

1.5.1 Forslag

Forslag til endringen i arbeidsmarkedsloven § 13 gjelder utvidelse av hjemmelen for å kunne gi forskrifter til loven, slik at departementet kan gi forskrifter om tiltak og tilskudd som arbeids- og velferdsetaten administrerer, men som ikke er rettet mot arbeidssøkere.

1.5.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringen trer i kraft straks. Forslaget har ingen særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.6 Endring i lov om lønnsplikt under permittering

1.6.1 Forslag

Forslag til endringen i lov om lønnsplikt under permittering gjelder etablering av hjemmel til å gi

forskrift om hvordan perioden med fritak for arbeidsgivers lønnsplikt under permittering skal beregnes. Loven gir i dag liten veiledning om beregningen av perioden med fritak fra lønnsplikten, ut over at lønnsplikten gjeninntreer når arbeidstaker har vært permittert i en periode på til sammen 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder.

1.6.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringen trer i kraft straks. Forslaget har ingen særskilte økonomiske eller administrative konsekvenser.

1.7 Endringer i lov om pensjonsordning for sykepleiere

1.7.1 Forslag

Forslag til endringene i lov om pensjonsordning for sykepleiere er presiseringer av gjeldende bestemmelser og er en formalisering av lang og fast praksis. Endringene innebærer at sykepleierpensjonsloven samsvarer med lov om Statens pensjonskasse når det gjelder de aktuelle bestemmelsene. Forslagene medfører ingen materielle endringer.

1.7.2 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringene trer i kraft straks. De foreslåtte endringene har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Roald Aga Haug, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Kristelig Folkeparti, Laila Dávøy, viser til at regjeringen, i Prop. 102 L (2012–2013), legger frem forslag om tilpasninger til ny fleksibel alderspensjon fra folketrygden og enkelte tekniske opprettinger i gjeldende bestemmelser i lov om folketrygd, lov om endringer i folketrygdloven, lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, lov om arbeidsmarkedstjenester, lov om lønnsplikt under permisjon og lov om pensjonsordningen for sykepleiere.

Det er i dag ikke mulig, etter regelverket, samtidig å fylle vilkårene for dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Komiteen støtter derfor regjeringens

forslag om å oppheve § 4-24 annet ledd bokstav b og § 4-25 første ledd bokstav b i lov om folketrygd om samordning av disse ytelsene.

Bestemmelsen i § 15-14 om bortfall av overgangsstønad foreslås også opphevet med den begrunnelse at det er lite praktisk at enslig mor eller far fyller vilkårene for overgangsstønad samtidig med at de vil kunne ta ut alderspensjon fra folketrygden. Komiteen støtter forslaget.

Tilføyelsen til bestemmelsene i § 19-17 om avkall på alderspensjon dersom det lønner seg bedre for et pensjonistektepar er i realiteten en videreføring av bestemmelsen før 2011. Forslaget er en nødvendig tilpasning til de nye reglene om fleksibel alderspensjon fra 2011 og innebærer at pensjonisten ikke kan «spare opp» pensjon i de årene det gis avkall på pensjon. Komiteen støtter forslaget.

Komiteen er enig i at det er sivilstand ved uttakstidspunktet som skal legges til grunn ved beregning av garantitillegget dersom pensjonen tas ut senere enn 67 år. Dersom sivilstand ved 67 år skal legges til grunn, medfører dette en mer tungvint arbeidsprosess for Nav og en komplisering av den elektroniske søknadsprosessen. Det foreslås også en presisering i loven om at garantitillegget ikke skal endres som følge av økt trygdetid etter fylte 67 år. Komiteen støtter forslaget om endringer i § 20-20 i lov om folketrygd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet i godt over 20 år har arbeidet for å få fjernet avkortingen for gifte/samboende pensjonister.

Disse medlemmer vil fortsette sitt arbeid for at samboende og gifte pensjonister sikres samme grunnpensjon/garantipensjon uavhengig av sivilstand.

Disse medlemmer viser til at stortingsrepresentant Robert Eriksson (Fremskrittspartiet) nylig har fremmet et representantforslag om lik rett til alderspensjon uavhengig av sivil status og ektefelles inntekt, jf. Representantforslag 103 S (2012–2013), og at forslaget vil bli behandlet i Stortinget i løpet av våren 2013.

Disse medlemmer vil i påvente av å få gjennomført endringene i ovennevnte forslag støtte regjeringens forslag til endring i § 20-20 i lov om folketrygd.

Komiteen viser til at i lov om endringer i lov om folketrygdloven foreslås det lovteknisk oppretting som gjelder innføring av nye ledd på grunn av ny vedtatt lovtekst og gjeninnføring av forskriftshjemmel som ble opphevet ved en inkurie og som gjaldt fastsetting av trygdetid for alderspensjonister som hadde rett til uføretrygd ved fylte 67 år. I endringslo-

ven foreslås også opphevelse av bestemmelsen om foreløpig uføretrygd som allerede er fjernet ved lov 16. desember 2011 nr. 58 § 12-16. Komiteen støtter forslagene til lovtekniske endringer i lov om endringer i folketrygdloven.

I lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser foreslås oppheving av § 24 nr. 3 siste punktum som gjelder enke- og enkemannspensjon til fraskilt enke eller enkemann som ikke har rett til gjenlevedpensjon fra folketrygden. Komiteen er enig i at det er urimelig å samordne med en ytelse pensjonisten ikke har rett til og støtter forslaget.

Forslaget til endringer i arbeidsmarkedsloven § 13 gjelder utvidelse av hjemmelen til å gi forskrifter til loven slik at departementet kan gi forskrifter om tiltak og tilskudd som arbeids- og velferdsetaten administrerer, men som ikke er rettet mot arbeidssøkere. Forskriftshjemmelen vil overføre ansvaret for bevilgning til enkelte tiltak fra Stortinget til departementet ettersom de aktuelle tiltakene i dag er hjemlet i Stortingets årlige budsjettvedtak. Komiteen støtter forslaget.

Det foreslås også en forskriftshjemmel til å gi forskrift om hvordan perioden med fritak for arbeidsgivers lønnsplikt under permittering skal beregnes, og komiteen støtter dette forslaget.

Forslaget om endringer i lov om pensjonsordningen for sykepleiere gjelder en presisering av at restpensjonen ved dødsfall skal utbetales til ektefellen eller til dødsboet. Forslaget vil likestille ordningen med ordningen i Statens pensjonskasse og er i dag allerede praktisert slik. Presiseringen tas inn som nye fjerde og femte punktum i § 11 første ledd, og komiteen er enig i forslaget.

Avkorting av enke- og enkemannspensjon fra pensjonsordningen for sykepleiere mot inntekt bortfaller når den etterlatte er fylt 70 år. Dette er ikke nedfelt i sykeleierpensjonsloven, men følger blant annet av lov om Statens pensjonskasse. Komiteen støtter at dette nedfelles i lov om pensjonsordningen for sykepleiere.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover

I

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 24 nr. 3 fjerde punktum oppheves.

§ 24 nr. 5 skal lyde:

5. Samordningsfradrag for alderspensjon fra folketrygden reguleres etter folketrygdloven § 19-14 annet, *fjerde* og *sjuende* ledd.

II

I lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere gjøres følgende endringer:

§ 11 første ledd nytt fjerde og femte punktum skal lyde:

Restpensjonen utbetales til ektefellen. Etterlater pensjonisten seg ikke ektefelle, skjer utbetalingen til boet.

§ 20 første ledd bokstav b annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Har gjenlevende fylt 70 år, reduseres ikke pensjonen på grunn av ervervsinntekt.

III

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering skal § 3 (2) nytt femte ledd lyde:

Departementet kan gi forskrift om beregning av perioden før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre, jf. første ledd, herunder om at avbrudd i permitteringen kan få betydning for beregningen, selv om arbeidsgiver betaler lønn.

IV

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 4-24 annet ledd bokstav b oppheves.

§ 4-25 første ledd bokstav b oppheves.

§ 15-14 skal lyde:

§ 15-14 *Forholdet til andre folketrygdtytelse m.m.*

Overgangsstønad etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning vedkommende mottar ytelser til livsopphold fra folketrygden i form av pensjon eller overgangsstønad som gjenlevende *ektefelle*, *uførepensjon* eller tilsvarende ytelser fra utlandet. Det samme gjelder når vedkommende mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjettede ledd.

§ 19-17 nytt tredje ledd skal lyde:

Dersom avkall på rett til alderspensjon senere trekkes tilbake, skal pensjonen beregnes som om vedkommende har mottatt hel alderspensjon fra det tidspunkt det ble gitt avkall på den.

§ 20-20 fjerde og femte ledd skal lyde:

Garantitillegget endres ikke som følge av pensjonsopptjening og økt trygdetid etter fylte 67 år.

Dersom alderspensjonen tas ut etter fylte 67 år, skal sivilstand på uttakstidspunktet legges til grunn ved beregning av garantitillegget.

Nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

V

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkeds-tjenester skal § 13 nytt annet ledd lyde:

Departementet kan fastsette nærmere vilkår for og størrelsen på tilskudd til arbeidsgivere, og vilkår for og størrelsen på ytelser som gis til arbeidstakere og personer under utdanning.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

VI

I lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folke-trygdloven (ny uføretrygd og alderspensjon til uføre) gjøres følgende endringer i del I:

Endringen av § 3-2 fjerde ledd bokstav a skal lyde:

a) som får uføretrygd eller alderspensjon,

Endringen av § 3-5 skal lyde:

§ 3-5 Trygdetid ved beregning av ytelser etter kapitlene 16, 17, 18 og 19

Som trygdetid etter kapitlene 16, 17, 18 og 19 regnes tidsrom etter 1. januar 1967 da en person fra fylte 16 år til og med det året han eller hun fylte 66 år, har vært medlem i trygden med rett til ytelser etter pensjonskapitlene. Også tidsrom mellom 1. januar 1937 og 1. januar 1967 regnes som trygdetid dersom vedkommende da ville ha fylt vilkårene for medlemskap som nevnt.

I tillegg regnes som trygdetid kalenderår da medlemmet fyller 67 til og med 75 år og opptjener pensjonspoeng.

Et kalenderår som medlemmet har opptjent pensjonspoeng i, regnes som et helt års trygdetid.

Som trygdetid regnes også

- a) framtidig trygdetid for den avdøde ved beregning av pensjon eller overgangsstønad til gjenlevende ektefelle, se § 3-7
- b) framtidig trygdetid for en tidligere familiepleier i

tidsrommet fra pleieforholdet opphørte, til og med det året vedkommende fyller 66 år. Bestemmelsene i § 3-6 tredje ledd gjelder tilsvarende.

Når samlet trygdetid utgjør minst tre år, avrundes trygdetiden til nærmeste hele år.

Trygdetid i alderspensjoner medregnes fra utløpet av det året ligningen for det aktuelle året er ferdig.

For en alderspensjonist som ved fylte 67 år hadde rett til uføretrygd etter kapittel 12, skal trygdetiden minst svare til trygdetiden for uføretrygden.

Trygdetid etter andre ledd regnes som botid, se §§ 17-4, 18-3 og 19-3. Som botid regnes også tidsrom som medlem i trygden i år da vedkommende opptjente pensjonspoeng etter tredje ledd.

Endringen av § 3-26 tredje ledd bokstav a skal lyde:

a) pensjonsytelser, overgangsstønad og uføretrygd fra folketrygden

I endringen ”Innledningen til kapittel 12 skal lyde: ” oppheves siste strekpunkt.

Endringen ”Nåværende § 12-16 blir ny § 12-19 og skal lyde:” oppheves.

Endringen ”§ 19-4 første ledd andre punktum skal lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar uføretrygd eller foreløpig uføretrygd etter en uføregrad på 100 prosent.”

skal lyde: ”§ 19-4 tredje punktum skal lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar uføretrygd etter en uføregrad på 100 prosent.”

Endringen av § 20-2 nytt tredje punktum skal lyde:

Det gis ikke alderspensjon til en person som mottar uføretrygd etter en uføregrad på 100 prosent.

Etter endringen av § 20-10 og foran endringen av § 20-14 skal ny endring lyde:

§ 20-10 nåværende sjette ledd blir nytt sjuende ledd.

VII

Loven trer i kraft straks, med unntak av endringen i samordningsloven § 24 nr. 3, som trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 30. april 2013

Robert Eriksson

leder og ordfører

